

บทความรับเชิญ

การออกแบบการวิจัยภาคปฏิบัติ: การศึกษาจากบทความวิจัย ในวารสารวิชาการในประเทศไทย¹

Research Design in Practices: A Study of Research Design in Research Articles Published in Academic Journals in Thailand

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.จำเนียร จวงตระกูล²

Distinguished Professor Dr.Jamnean Joungtrakul²

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะนำเสนอผลการศึกษานำเสนอการออกแบบการวิจัยจากบทความวิจัยในวารสารวิชาการในประเทศไทย การศึกษาดำเนินการโดยการนำเอาบทความวิจัยที่ตีพิมพ์ในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาคือระหว่างปี 2555 - 2559 ในวารสารวิชาการในประเทศไทยสองฉบับเป็นภาษาไทยหนึ่งฉบับจำนวน 80 บทความ และภาษาอังกฤษหนึ่งฉบับจำนวน 72 บทความ รวมเป็น 152 บทความ โดยตั้งคำถามเพื่อใช้นำทางการศึกษาในครั้งนี้ 2 ข้อประกอบด้วย (1) ได้มีการนำเสนอส่วนที่ว่าการออกแบบการวิจัยไว้ในบทความหรือไม่? (2) ส่วนที่ว่าการออกแบบการวิจัยที่ได้นำเสนอไว้มีส่วนสำคัญของการออกแบบการวิจัยครบถ้วนตามแนวคิดการออกแบบการวิจัยหรือไม่? ผลการศึกษาตามคำถามข้อที่ 1 พบว่าจากบทความวิจัยที่นำมาศึกษาจำนวน 152 บทความมีการนำเสนอการออกแบบการวิจัยเพียง 21 บทความ และในจำนวน 21 บทความที่นำเสนอการออกแบบการวิจัยนี้เป็นบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารภาษาอังกฤษทั้งสิ้น ส่วนบทความในวารสารภาษาไทยจำนวน 80 บทความไม่ได้นำเสนอการออกแบบการวิจัยแต่อย่างใด สำหรับผลการศึกษาตามคำถาม

¹ ปรับจากเอกสารประกอบการบรรยายพิเศษในการประชุมวิชาการทรัพยากรมนุษย์ระดับชาติ (1) 2560 ระหว่างวันที่ 13-14 กรกฎาคม 2560 ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ ลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

² Distinguished Professor, Far East University, South Korea Chairman, Business Law Center International Co., Ltd., Thailand Chairman, Thailand Human Resource Certification Institute, Thailand

ข้อที่ 2 พบว่า จากบทความวิจัยที่ศึกษาทั้งหมด 152 บทความไม่มีบทความใดเลยที่นำเสนอส่วนประกอบที่สำคัญของการออกแบบการวิจัยอย่างครบถ้วนการศึกษาครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนการวิจัยในสถาบันการศึกษายังไม่ได้ทำอย่างครบถ้วน และการปฏิบัติในการทำวิจัยก็ยังไม่ได้ทำอย่างครบถ้วนตามหลักวิชา จึงสมควรจัดการเรียนการสอนให้ครบทุกส่วนและทุกประเภทของการวิจัย ในขณะที่ควรจัดการฝึกอบรมให้แก่ผู้ทำการวิจัยในปัจจุบันให้ตระหนักถึงความสำคัญของการออกแบบการวิจัยให้ครบถ้วนทุกส่วนและทุกประเภทของการวิจัย

คำสำคัญ : การออกแบบการวิจัย กระบวนการวิจัย ประเภทการวิจัย
ยุทธศาสตร์การวิจัย ระเบียบวิธีการวิจัย วิธีการวิจัย

Abstract

The objective of this paper is to present the results of a study of research design from research articles published in two academic journals in Thailand during the period of 2012 - 2016. One journal is published in Thai and one in English. The total number of articles studied are 152 comprises 80 articles published in Thai and 72 articles published in English. Two questions were posed to guide the study: (1) Is there a research design section presented in the article? (2) Do the research design section presented contain all the necessary components of research design? The results of the study according to question one are that out of the 152 articles studied there are only 21 articles that presented the research design and all of them were published in English language journal. None of the 80 articles in Thai language journal presented the research design. The results of the study according to question two are that none of the 152 articles studied presented all the necessary components of research design. The results of this study imply that the teaching of research course in higher educational institutes were not done in a complete cycle manner. At the same time the practices of conducting research are not done in a

complete cycle manner as well. Teaching of research should be adjusted to cover all the components and all types of research and training should be provided to the researchers to have full awareness of the necessity to conduct research in a complete cycle manner in all types of research.

Keywords : Research Design, Research Paradigm, Type of Research, Research Strategy, Research Methodology, Research Method

บทนำ

การออกแบบการวิจัย (Research Design) เป็นกิจกรรมที่สำคัญส่วนหนึ่งของการวิจัย การวิจัยเปรียบเทียบกับกับการสร้างบ้าน กล่าวคือจะต้องมีการออกแบบบ้านเสียก่อนว่าต้องการบ้านแบบใด แล้วจึงให้ช่างเขียนแบบทำการเขียนแบบบ้านเป็นพิมพ์เขียว เพื่อให้ผู้ก่อสร้างดำเนินการก่อสร้างจนเป็นบ้านตามแบบที่เจ้าของต้องการ ในการดำเนินการวิจัยก็เช่นกันจำเป็นต้องออกแบบการวิจัยให้ชัดเจนเสียก่อนเพื่อใช้เป็นพิมพ์เขียวหรือเป็นแผนที่นำทางในการดำเนินการวิจัยให้สำเร็จและได้ผลตามที่ต้องการต่อไปดังนั้นในการนำเสนอโครงร่างการวิจัยและรายงานการวิจัยจึงจำเป็นต้องนำเสนอการออกแบบการวิจัยด้วย

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาบทความวิจัยในวารสารการวิจัยในประเทศไทยที่ผ่านมาพบว่าส่วนใหญ่จะไม่ได้นำเสนอการออกแบบการวิจัยที่ชัดเจนจึงเป็นที่มาให้ผู้เขียนสนใจที่จะศึกษาเรื่องนี้ ในบทความนี้จะได้นำเสนอผลการศึกษาก่อนนำเสนอการออกแบบการวิจัยที่ปรากฏในวารสารที่ตีพิมพ์ในประเทศไทยโดยตั้งคำถามเพื่อใช้นำทางการศึกษาไว้สองประการประกอบด้วย (1) ได้มีการนำเสนอส่วนว่าด้วยการออกแบบการวิจัยไว้ในบทความหรือไม่ (2) การนำเสนอการออกแบบการวิจัยมีรายละเอียดครบถ้วนตามแนวคิดการออกแบบการวิจัยหรือไม่ การนำเสนอในบทความนี้จะได้แบ่งเนื้อหาของบทความออกเป็นเจ็ดส่วนประกอบด้วย (1) บทนำคือส่วนนี้ (2) การทบทวนวรรณกรรม (3) วิธีการศึกษา (4) ผลการศึกษา (5) สรุปผลการการศึกษา (6) อภิปรายผลการศึกษาและ (7) ข้อเสนอแนะจากการศึกษา ตามลำดับไป

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของการออกแบบการวิจัย

การออกแบบการวิจัยมีผู้นำเสนอความหมายไว้อย่างหลากหลาย เช่น Creswell (2013) เห็นว่า การออกแบบการวิจัยเป็นแผนการที่นักวิจัยกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ซึ่งทำขึ้นจากการตัดสินใจของนักวิจัยที่เริ่มต้นจากข้อสรุปแบบกว้างๆ ไปถึงรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล (Creswell, 2009) หรือระเบียบวิธีปฏิบัติในการวิจัย (Creswell, 2014) ส่วน Holsti (1969) ระบุว่า การออกแบบการวิจัยเป็นการวางแผนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัย ซึ่ง Babbie (2008) เห็นว่า การออกแบบการวิจัยเกี่ยวข้องกับ การสร้างและบูรณาการส่วนต่างๆ ที่เป็นพลวัตหลายส่วนเข้าด้วยกัน โดยเริ่มต้นจากความสนใจเบื้องต้นของนักวิจัย หรือความคิด (Idea) หรือความคาดหวังทางทฤษฎีและก้าวต่อไปยังชุดของขั้นตอนที่สัมพันธ์กัน (Interrelated Steps) ที่ทำให้จุดเน้นของการศึกษามีความแคลงเพื่อให้แนวคิด วิธี และกระบวนการวิจัยมีการกำหนดไว้เป็นอย่างดี จึงอาจสรุปได้ว่า การออกแบบการวิจัยคือการจัดทำแผนหรือข้อเสนอเพื่อดำเนินการวิจัย (Creswell, 2009) และอาจกล่าวได้ว่า การออกแบบการวิจัยเปรียบเสมือนการเดินทางจากการศึกษาแนวคิดทางปรัชญาอย่างละเอียดและเข้มข้น แล้วจึงนำไปสู่กระบวนการในภาคปฏิบัติจนกระทั่งถึงขั้นตอนสุดท้ายคือการนำเสนอผลการวิจัย (Whiteley, 2002)

กล่าวโดยสรุปก็คือ การออกแบบการวิจัยเป็นการจัดทำแผนหรือข้อเสนอที่จะใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย อันประกอบด้วยจุดเริ่มต้นของการวิจัยคือ กระบวนทัศน์การวิจัย นำไปสู่การกำหนดประเภทของการวิจัยตามกระบวนทัศน์การวิจัย ซึ่งนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์การวิจัยตามประเภทของการวิจัย และก้าวไปสู่การกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยซึ่งเป็นรายละเอียดหรือระเบียบวิธีปฏิบัติต่างๆ ของกระบวนการในการดำเนินการวิจัยตามยุทธศาสตร์การวิจัยที่นักวิจัยตัดสินใจเลือกใช้ (จำเนียร จวงตระกูล, 2550ก; 2553; Creswell, 2009) ผลของการออกแบบการวิจัยจะนำไปสู่การนำเสนอโครงร่างการวิจัย

ความสำคัญของการออกแบบการวิจัย

การออกแบบการวิจัยเป็นแผนหรือข้อเสนอโครงการวิจัยที่นักวิจัยจะทำการวิจัย ซึ่งในการทำการวิจัยนั้นมีขั้นตอนการนำเสนอแผนการวิจัยหรือข้อเสนอโครงการวิจัย และถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างยิ่งขั้นตอนหนึ่ง ความสำคัญของการออกแบบการวิจัยนี้จะได้นำเสนอตามแนวคิดที่ จำเียร จวงตระกูล (2553) ได้นำเสนอไว้โดยจะได้ขยายไปสู่ผู้กำกับดูแลโครงการวิจัยกับผู้ตรวจรับงานวิจัยด้วย

ความสำคัญต่อนักวิจัยการออกแบบการวิจัยมีความสำคัญต่อนักวิจัยมาก ทั้งที่เป็นนักวิจัยอาชีพและนักวิจัยที่เป็นนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาทุกระดับ เนื่องจากในการวิจัยนั้นมีข้อกำหนดเบื้องต้นให้นักวิจัยต้องนำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัยอันเป็นผลของการออกแบบการวิจัยต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติทั้งในด้านความเหมาะสมของโครงการ ด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินการและด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณนักวิจัย นักวิจัยมีอาชีพจะได้งานหรือได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือนิสิตนักศึกษาก็ได้รับอนุมัติให้ทำวิจัยหรือไม่ขึ้นอยู่กับกรออกแบบการวิจัยที่ปรากฏอยู่ในข้อเสนอโครงการวิจัย และเมื่อได้รับอนุมัติแล้วนักวิจัยจะต้องใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยไปตลอดโครงการ

ความสำคัญต่อคณะกรรมการผู้อนุมัติโครงการในการพิจารณาเพื่ออนุมัติโครงการวิจัยนั้น จะมีการคัดเลือกจากผู้เสนอโครงการจำนวนหลายรายโดยการเปรียบเทียบกัน ในทางราชการจะมีคณะกรรมการเรียกว่าคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างทำหน้าที่นี้โดยคณะกรรมการชุดนี้จะพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยทั้งข้อเสนอทางด้านเทคนิคและข้อเสนอทางการเงิน แล้วจึงตัดสินใจคัดเลือกผู้ที่ได้รับการว่าจ้างหรือให้ทุนการวิจัยต่อไปในกรณีที่นิสิตนักศึกษาคณะกรรมการที่จะพิจารณาก็คือคณะกรรมการสอบโครงร่างงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งคณะกรรมการจะยึดถือการออกแบบการวิจัยซึ่งปรากฏเป็นข้อเสนอโครงการวิจัยหรือวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์เป็นสำคัญเช่นกัน

ความสำคัญต่อคณะกรรมการกำกับการดำเนินการวิจัยเมื่อคณะกรรมการได้อนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัยแล้ว โดยทั่วไปจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลการวิจัยขึ้นมาคอยกำกับดูแลและควบคุมการดำเนินงานของนักวิจัยในระหว่าง

การดำเนินการวิจัย คณะกรรมการชุดนี้จะใช้การออกแบบการวิจัยที่เป็นข้อเสนอโครงการวิจัย เป็นฐานสำคัญในการกำกับดูแลและตรวจสอบความก้าวหน้าของงานว่าเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ในการออกแบบการวิจัยหรือไม่ในกรณีที่เป็มนิสิตนักศึกษา คณะกรรมการที่จะเป็นผู้พิจารณาติดตามงานก็คือคณะอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย หรือวิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งจะยึดถือการออกแบบการวิจัยตามข้อเสนอโครงการวิจัยหรือวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์เป็นสำคัญเช่นกัน

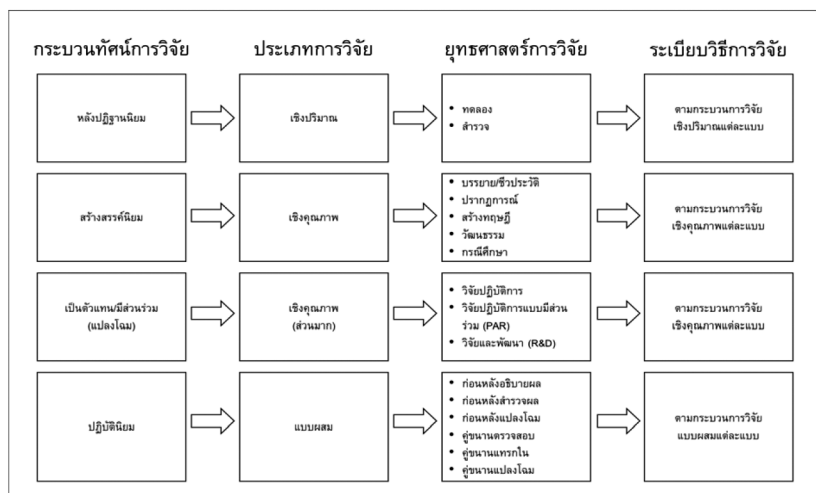
ความสำคัญต่อคณะกรรมการตรวจรับงานวิจัยเมื่อโครงการวิจัยได้ดำเนินการเสร็จสิ้นลงแล้ว ก็จะมีการส่งมอบงานให้แก่ผู้ว่าจ้างหรือผู้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย โดยทั่วไปแล้วจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจรับงานมาทำหน้าที่นี้ ในทางราชการจะเรียกว่าคณะกรรมการตรวจรับงาน คณะกรรมการชุดนี้จะพิจารณาการออกแบบการวิจัยในข้อเสนอโครงการวิจัยเป็นสำคัญ เมื่อเห็นว่าการดำเนินงานเป็นไปตามเงื่อนไขของสัญญาและการออกแบบการวิจัยในข้อเสนอโครงการวิจัยอย่างครบถ้วนก็จะอนุมัติการตรวจรับงาน ในกรณีที่เป็มนิสิตนักศึกษาคณะกรรมการที่จะพิจารณาก็คือคณะกรรมการสอบปกป้องงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งจะยึดถือการออกแบบการวิจัยในข้อเสนอโครงการวิจัยหรือวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์เป็นฐานควบคู่ไปกับรายงานการวิจัย หรือวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์เป็นสำคัญเช่นกัน

กล่าวโดยสรุปแล้ว การออกแบบการวิจัยจะเป็นฐานที่สำคัญยิ่งในการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย (Research Proposal) เพื่อนำเสนอขออนุมัติโครงการวิจัย และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย รวมทั้งการกำกับดูแลการดำเนินการวิจัยตลอดจนการตรวจรับงานวิจัยขั้นสุดท้าย ดังนั้นจึงมีความสำคัญต่อนักวิจัย ผู้อนุมัติโครงการวิจัย ผู้กำกับดูแลการดำเนินการวิจัย และผู้ตรวจรับหรืออนุมัติผลงานวิจัยในขั้นสุดท้าย เพราะเป็นเครื่องมือที่สำคัญของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ส่วนประกอบที่สำคัญของการออกแบบการวิจัย

ในทัศนะของ Creswell (2009) การออกแบบการวิจัยมีส่วนประกอบ (Component) ที่สำคัญสามส่วน คือ (1) การกำหนดกระบวนทัศน์การวิจัยหรือโลกทัศน์ทางปรัชญา (Philosophical Worldviews) (2) การกำหนดยุทธศาสตร์การวิจัย (Strategy of Inquiry) และ (3) การกำหนดวิธีการวิจัย (Research Methods)

ซึ่งต่อมา Creswell (2014 : 31) ได้ให้ความหมายของการออกแบบการวิจัยว่าเป็น “ระเบียบวิธีปฏิบัติในการวิจัย” ซึ่งมีความหมายเน้นหนักไปในทางระเบียบวิธีการวิจัย อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับความหมายของการออกแบบการวิจัย พอสรุปได้ว่า ส่วนประกอบที่สำคัญของการออกแบบการวิจัยมีสี่ส่วนคือ (1) การกำหนด กระบวนทัศน์การวิจัยเพื่อใช้แนวทางการวิจัย (Research Paradigm) ซึ่งกระบวนทัศน์ การวิจัยนี้จะเป็นแนวทางนำไปสู่การกำหนดประเภทของการวิจัย (2) การกำหนด ประเภทของการวิจัยตามกระบวนทัศน์การวิจัย ซึ่งประเภทการวิจัยจะนำไป สู่การกำหนดยุทธศาสตร์การวิจัย (3) การกำหนดยุทธศาสตร์การวิจัยตามประเภท ของการวิจัย และ (4) การกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยตามยุทธศาสตร์การวิจัย ซึ่งจะรวม วิธีการวิจัยเอาไว้ด้วย โดยสามารถสรุปเป็นภาพได้ดังภาพที่ 1 ซึ่งจะได้บรรยายโดยสังเขป ในแต่ละส่วนในภาพนี้ตามลำดับไป

ภาพที่ 1 : ส่วนประกอบที่สำคัญของการออกแบบการวิจัย

การกำหนดกระบวนทัศน์การวิจัยดังได้กล่าวมาแล้วว่ากระบวนทัศน์ หรือ ข้อสรุปทางปรัชญา ที่จะใช้แนวทางการวิจัยนั้นเป็นจุดเริ่มต้นในการทำวิจัย (Creswell, 2009) เพราะกระบวนทัศน์เป็นความเชื่อขั้นพื้นฐานที่เป็นนักวิจัยจะนำมาเป็นตัวตั้ง ในการเริ่มต้นในการทำวิจัยโครงการ นั้น ๆ (Creswell, 2013; Guba, 1990) เช่น ถ้านักวิจัยเชื่อว่าปัญหาหรือประเด็นที่จะทำการวิจัยเพื่อหาคำตอบนี้ ยังไม่มีความรู้หรือ

ทฤษฎีที่เหมาะสมที่จะใช้แก้ไขปัญหาหรือตอบคำถามที่มีหรือตั้งเอาไว้ได้ ก็มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความรู้หรือทฤษฎีใหม่ขึ้นมาเพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือตอบคำถามเหล่านั้น ความเชื่อแบบนี้จึงเป็นความเชื่อหรือกระบวนทัศน์ที่เรียกว่า กระบวนทัศน์สร้างสรรค์นิยม (Constructivism) เมื่อมีความเชื่อแบบนี้ก็จะนำไปสู่ประเด็นที่ว่า จะใช้การวิจัยแบบใดที่จะทำให้ได้ความรู้ หรือทฤษฎีที่จะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือตอบคำถามที่มีหรือตั้งเอาไว้ ในกรณีเช่นนี้จำเป็นจะต้องไปค้นหาผู้ที่รู้เรื่องนี้ดีที่สุดแล้ว ก็ไปขอความรู้จากบุคคล เหล่านั้นแล้วนำมาวิเคราะห์ แล้วสร้างเป็นความรู้หรือทฤษฎีใหม่ขึ้นมาเพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือตอบคำถามดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นประเภทหรือรูปแบบการวิจัยที่เหมาะสมจึงเป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในทางกลับกันถ้านักวิจัยมีความเชื่อว่าเป็นประเด็นหรือปัญหาที่จะทำวิจัยนี้มีความรู้ หรือทฤษฎีที่สามารถใช้งานได้อยู่แล้วและไม่มีความจำเป็นใดๆ ที่จะต้องสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมาแต่อย่างใด เพียงแต่นำเอาความรู้หรือทฤษฎีที่เป็นของเก่าที่มีอยู่แล้วนี้มาทดสอบ เพื่อยืนยันว่าทฤษฎีดังกล่าวนี้สามารถนำมาใช้ปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือสามารถตอบคำถามที่นักวิจัยมีอยู่หรือได้ตั้งคำถามไว้ได้หรือไม่ ความเชื่อพื้นฐานแบบนี้เรียกว่าความเชื่อหรือกระบวนทัศน์ แบบปฏิฐานนิยมหรือหลังปฏิฐานนิยม (Positivism/Post-positivism) เมื่อนักวิจัยมีความเชื่อแบบนี้แล้วความเชื่อนี้ก็必将นำไปสู่ประเด็นที่ว่าจะใช้รูปแบบหรือประเภทการวิจัยแบบใด จึงจะทำให้ได้คำตอบต่อคำถามหรือประเด็นการวิจัย ในกรณีนี้เป็นกรณีที่จะนำเอาความรู้หรือทฤษฎีที่มีอยู่แล้วมาทดสอบ เพื่อยืนยันจึงจำเป็นจะต้องไปถามกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องแล้วนำความเห็นของเขามาวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามการวิจัย ดังนั้นประเภทหรือรูปแบบการวิจัยที่เหมาะสมกับการวิจัยนี้จึงเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ในขณะที่เดียวกันถ้านักวิจัยเชื่อว่าปัญหาหรือประเด็นที่จะทำวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาหรือเพื่อตอบคำถามที่มีหรือตั้งเอาไว้ นั้นจะใช้รูปแบบหรือประเภทการวิจัยแบบใดแบบหนึ่งตามที่กล่าวข้างต้น คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ หรือการวิจัยเชิงปริมาณ เพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งแบบเดียวจะไม่เพียงพอหรือไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาหรือตอบคำถามที่มีหรือที่กำหนดไว้ได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำวิจัยทั้งสองรูปแบบ คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาหรือตอบคำถามที่มีหรือที่ตั้งเอาไว้ได้ ความเชื่อแบบนี้เป็นความเชื่อที่เรียกว่า ความเชื่อหรือกระบวนทัศน์แบบ

ปฏิบัตินิยม (Pragmatism) ดังนั้นรูปแบบหรือประเภทการวิจัยที่เหมาะสมที่จะใช้ทำวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาหรือตอบคำถามที่มีหรือที่ได้ตั้งเอาไว้ได้จึงเป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงพอจะสรุปได้ว่า กระบวนทัศน์การวิจัยเป็นตัวกำหนดประเภทหรือรูปแบบการวิจัย ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดหรือเลือกยุทธศาสตร์การวิจัยที่เหมาะสมต่อไป

การกำหนดประเภทของการวิจัยงานวิจัยในปัจจุบันนี้สามารถแบ่งได้เป็นสามประเภทหลัก ซึ่ง Creswell (2014) ใช้คำว่าแนวทางการวิจัย (Research Approaches) ประกอบด้วย (1) การวิจัยเชิงคุณภาพ (2) การวิจัยเชิงปริมาณ และ (3) การวิจัยแบบผสมดังได้กล่าวมาแล้วว่า ประเภทการวิจัยจะเป็นผลมาจากการเลือกกระบวนทัศน์การวิจัยตามความเชื่อของนักวิจัยและประเภทของงานวิจัยจะเป็นตัวกำหนดยุทธศาสตร์ของการวิจัยและยุทธศาสตร์ของการวิจัยจะเป็นตัวกำหนดในการเลือกระเบียบวิธีการวิจัย ดังนั้นการออกแบบการวิจัยจำเป็นต้องระบุประเภทของการวิจัยด้วยดังจะได้อธิบายลักษณะของการออกแบบการวิจัยแต่ละประเภทดังต่อไปนี้คือ (1) การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นผลมาจากการเลือกกระบวนทัศน์การวิจัยแบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) หรือกระบวนทัศน์แบบแปลงโฉม (Transformative) (Creswell, 2014) การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการวิจัยเพื่อทำการสำรวจหรือทำความเข้าใจความหมายของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมหรือปัญหาของมนุษย์ กระบวนการวิจัยจะเกี่ยวข้องกับการค้นหาปัญหาที่ปรากฏขึ้น (Creswell, 2009) มีลักษณะที่มีความยืดหยุ่นสูง (Patton, 1990) การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพจึงมีลักษณะที่เป็นแบบหลวมๆ ไม่ตายตัวสามารถปรับแต่งได้เสมอ (จำเนียร จวงตระกูล, 2550ก; 2553) ผลที่ได้จากการวิจัยจะไม่ใช่ผลการทดสอบหรือการยืนยัน แต่จะได้ความรู้หรือทฤษฎีที่จะนำไปแก้ไขปัญหาหรือเพื่อนำไปทดสอบหรือยืนยันโดยการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อนำไปทำการอนุมาน (Generalization) ต่อไป (2) การออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณเป็นผลมาจากการเลือกกระบวนทัศน์การวิจัยแบบหลังปฏิฐานนิยม (Pospositivism) การวิจัยเชิงปริมาณเป็นการวิจัยเพื่อทำการวัดหรือทดสอบเพื่อยืนยันทฤษฎีที่มีอยู่แล้ว จึงมีลักษณะเป็นการสร้างความรู้จากทฤษฎีที่มีอยู่แล้ว แต่ไม่ได้เป็นการสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมาโดยตรง โดยเป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์

ของตัวแปรที่เลือกมาศึกษาหรือเลือกมาทดสอบ (Babbie, 2008; Creswell, 2009) การออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณจะมีลักษณะที่ตายตัวไม่มีความยืดหยุ่น ทั้งนี้การวิจัยจะต้องยึดถือหลักและกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด (Creswell, 2009) ผลที่ได้จะเป็นผลการทดสอบหรือยืนยันเพื่อนำไปทำการสามัญการ (Generalization) กับประชากรกลุ่มใหญ่เพื่อใช้งานต่อไป (3) การออกแบบการวิจัยแบบผสมเป็นผลมาจากการเลือกกระบวนการวิจัยแบบปฏิบัตินิยม (Pragmatism) การวิจัยแบบผสมเป็นการทำวิจัยสองรูปแบบในโครงการวิจัยเดียวกัน ดังนั้นในการออกแบบการวิจัยแบบผสมจึงต้องทำให้เห็นภาพการวิจัยทั้งสองแบบอย่างชัดเจน และเนื่องจากการวิจัยแบบผสมมียุทธศาสตร์เฉพาะที่สามารถแยกได้เป็นหกแบบ ดังนั้นการออกแบบการวิจัยแบบผสมจะต้องคำนึงถึงยุทธศาสตร์การวิจัยแบบผสมแต่ละแบบด้วย ในบางกรณีอาจจะต้องแบ่งเป็นช่วงเวลา หรือตอน (Phase) ในบางกรณีอาจจะต้องแบ่งเป็นส่วน เช่น ส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ และส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ และที่สำคัญคือ ตอนหรือส่วนที่เป็นการนำเอาข้อมูลจากการวิจัยทั้งสองแบบมาผสมกัน การวิจัยแบบผสมจะมีคุณประโยชน์กว้างขวางมาก (Creswell & Plano Clark, 2007) เนื่องจากผลที่ได้จะมีทั้งการอธิบาย การทดสอบยืนยัน หรือการตรวจสอบ กันเองทำให้เป็นการวิจัยที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น

การกำหนดยุทธศาสตร์การวิจัยเมื่อได้พิจารณาและเลือกกระบวนการวิจัย และได้ประเภทหรือรูปแบบการวิจัยที่เหมาะสมกับงานวิจัยที่จะทำแล้ว ในลำดับต่อมา สิ่งที่จะต้องทำในการออกแบบการวิจัยก็คือ การเลือกยุทธศาสตร์การวิจัยที่เหมาะสมกับประเภทของงานวิจัย ยุทธศาสตร์การวิจัยนี้ สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2554) ใช้คำว่า “ธรรมเนียมปฏิบัติ” ซึ่งตรงกับคำว่า “Tradition” ที่ใช้โดย Marshall and Rossman, (1999) ดังได้กล่าวมาแล้วว่ายุทธศาสตร์การวิจัยก็คือวิธีการที่จะใช้ในการทำวิจัย ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทหรือรูปแบบของการวิจัยที่เลือกมาอันเป็นผลมาจากการเลือกกระบวนการวิจัยของนักวิจัย ซึ่งจะขออธิบายโดยสังเขปตามลำดับไปคือ (1) ถ้าเลือกที่จะทำการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อที่จะสร้างความรู้หรือทฤษฎีใหม่ขึ้นมาเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือตอบคำถามที่มีหรือตั้งเอาไว้ จำเป็นต้องไปหาความรู้จากผู้รู้ การที่จะได้ความรู้ก็ต้องขอให้ผู้รู้ให้ความรู้คือบอกเล่าความรู้ของเขาออกมา แล้วนำเอาข้อมูลความรู้นั้นมาวิเคราะห์ เพื่อใช้แก้ไขปัญหาหรือตอบคำถามที่มีหรือตั้งเอาไว้

แต่เนื่องจากวิธีที่จะใช้ในการนำเอาความรู้เหล่านั้นมาวิเคราะห์นั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหาหรือคำถามที่มีหรือที่ตั้งเอาไว้ รวมถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ตลอดจนบริบทของการวิจัยประกอบด้วย วิธีหรือยุทธศาสตร์ที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพจึงมีหลากหลาย ซึ่ง Creswell (2013) ได้จัดแบ่งเป็นห้าวิธีหรือยุทธศาสตร์หรือธรรมเนียมปฏิบัติ ประกอบด้วย (ก) ยุทธศาสตร์การบรรยาย (Narrative) (ข) ยุทธศาสตร์การศึกษาปรากฏการณ์ (Phenomenology) (ค) ยุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎี (ง) ยุทธศาสตร์การศึกษาวัฒนธรรม (Ethnography) และ (จ) ยุทธศาสตร์กรณีศึกษา (Case Study) การทำวิจัยเชิงคุณภาพจำเป็นต้องพิจารณาเลือกใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับลักษณะของโครงการวิจัยแต่ละโครงการ (2) ถ้าเลือกที่จะทำการวิจัยเชิงปริมาณ กล่าวคือต้องการทดสอบเพื่อยืนยันทฤษฎีที่เลือกมาใช้ วิธีการหรือยุทธศาสตร์ที่สามารถใช้ได้จะมีอยู่สองยุทธศาสตร์หรือวิธี คือ การทดลอง (Experimental) กับ การสำรวจ (Survey) (Creswell, 2009) ในกรณีที่ใช้การทดลอง ผลของการทดลองจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือตอบคำถามที่มีหรือตั้งเอาไว้ ในกรณีที่ใช้วิธีการสำรวจจะทำการสำรวจโดยการส่งแบบสอบถามออกไปเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบแล้วส่งกลับคืน หรืออาจส่งคนออกไปเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์โดยให้ผู้ตอบเลือกคำตอบที่เขาเห็นด้วย หรือตรงหรือใกล้เคียงกับความเห็นของเขามากที่สุดแล้วนำเอาความเห็นที่เป็นคำตอบของเขามาวิเคราะห์เพื่อใช้แก้ไขปัญหาหรือตอบคำถามที่มีหรือตั้งเอาไว้ ดังนั้นการวิจัยเชิงปริมาณจึงมียุทธศาสตร์หลักสองยุทธศาสตร์ ดังกล่าวข้างต้น (3) ถ้าเลือกที่จะทำวิจัยแบบผสม กล่าวคือการทำวิจัยทั้งสองแบบคือการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณในโครงการเดียวกัน ก็จะมีวิธีการหรือยุทธศาสตร์ให้เลือกใช้ตามความเหมาะสมสองวิธีหรือยุทธศาสตร์หลักคือ ยุทธศาสตร์แรกเป็นการทำวิจัยแบบใดแบบหนึ่งก่อนแล้วตามด้วยการวิจัยอีกแบบหนึ่ง (Sequential Design) กับ วิธีหรือยุทธศาสตร์แบบทำทั้งสองอย่างควบคู่หรือคู่ขนานกันไป (Concurrent Design) (Creswell, 2009) จากยุทธศาสตร์หลักสองแบบนี้แต่ละยุทธศาสตร์ยังแบ่งออกได้เป็นอย่างละสามยุทธศาสตร์รองคือ แบบทำแบบใดแบบหนึ่งก่อนตามด้วยอีกแบบหนึ่ง (Sequential Design) (Creswell, 2009) ประกอบด้วย (ก) ยุทธศาสตร์แบบทำตามลำดับเพื่ออธิบายผล (Sequential Explanatory) (ข) ยุทธศาสตร์แบบทำตามลำดับเพื่อสำรวจผล (Sequential Exploratory) (ค) ยุทธศาสตร์แบบทำตามลำดับ เพื่อแปลง

โหม (Sequential Transformation) ส่วนยุทธศาสตร์แบบการทำควบคู่กันไป (Concurrent Design) ประกอบด้วย (ก) การทำควบคู่กันเพื่อตรวจสอบ (Concurrent Triangulation) (ข) การทำควบคู่กันแบบแทรกอยู่ในอีกแบบหนึ่ง (Concurrent Embedded) (ค) การทำควบคู่กันเพื่อแปลงโหม (Concurrent Transformation) (4) นอกจากนี้ยังมียุทธศาสตร์การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) (James, Slater, & Bucknam, 2012; Johnson, 2012) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) (Kemmis & McTaggart, 2000) ยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) (Cates, 1985; James et al., 2012) ซึ่งสามารถใช้กับทั้งการวิจัยแบบเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ และยุทธศาสตร์อื่นๆ ที่นักวิจัยสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม แต่สำหรับ Creswell (2014) เน้นที่การวิจัยเชิงคุณภาพ

การกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยส่วนประกอบที่สำคัญส่วนที่สี่ของการออกแบบการวิจัยคือ การกำหนดระเบียบวิธีการวิจัย (Research Methodology) เมื่อกล่าวถึงระเบียบวิธีการวิจัยแล้วจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับวิธีการวิจัย (Research Method) ซึ่งตามความเห็นของ Silverman (2000) นั้นวิธีการวิจัยคือวิธีการเก็บข้อมูลการวิจัย ซึ่ง Kothari (2004) อธิบายว่าวิธีการวิจัยนั้นรวมถึงเทคนิคการวิจัย (Research Techniques) ด้วย กล่าวคือวิธีการวิจัยหมายถึง พฤติกรรมและเครื่องมือที่ใช้ในการเลือกและสร้างเทคนิคการวิจัย ในขณะที่เทคนิคการวิจัยหมายถึงพฤติกรรมและเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการปฏิบัติการวิจัย เช่น ทำการสังเกต การจดบันทึกข้อมูล เทคนิคในการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลและอื่นๆ ทำนองเดียวกันนี้ ข้อแตกต่างระหว่างวิธีการวิจัยกับเทคนิคการวิจัยอาจเห็นได้จากตัวอย่างดังนี้ ในกรณีที่นักวิจัยทำวิจัยสนาม โดยใช้วิธีการวิจัยแบบการสังเกตโดยนักวิจัยไม่ได้เข้าร่วมโดยตรง เทคนิคการวิจัยที่ใช้คือ ใช้ตารางการสังเกตพฤติกรรม หรือใช้บัตรคะแนน เป็นต้น ดังนั้นวิธีการวิจัยจึงกว้างกว่า เพราะวิธีการวิจัยเป็นกิจกรรมที่สร้างเทคนิคการวิจัย อย่างไรก็ตามสองคำนี้อาจใช้แทนกันได้ และเมื่อเรากล่าวถึงวิธีการวิจัยเราจะรวมเอาเทคนิคการวิจัยไว้ด้วยเสมอ หรืออาจกล่าวได้ว่าเทคนิคการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการวิจัย (Kothari, 2004) ดังนั้น วิธีการวิจัยจึงหมายถึงวิธีการที่นักวิจัยใช้ในการดำเนินการปฏิบัติการวิจัย กล่าวคือวิธีการทั้งปวงที่นักวิจัยใช้ในระหว่างการศึกษาปัญหาการวิจัย

นั้นเรียกว่าเป็นวิธีการวิจัย (Kothari, 2004) วิธีการวิจัยแบ่งออกได้เป็นสามกลุ่มคือ (1) วิธีการเก็บข้อมูล (2) เทคนิคทางสถิติ (3) การประเมินความถูกต้องของผลการวิจัย (Kothari, 2004) ส่วนคำว่า ระเบียบวิธีการวิจัย นั้นถือว่าเป็นหนทางที่เป็นระบบที่ใช้เพื่อแก้ไขปัญหา อาจเรียกได้ว่าเป็นศาสตร์แห่งการศึกษาว่าการวิจัยนั้นดำเนินการจนเป็นผลสำเร็จอย่างเป็นวิทยาศาสตร์อย่างไร (Kothari, 2004) ระเบียบวิธีการวิจัยจึงเป็นกระบวนการในการดำเนินการวิจัย จากการพิจารณาแนวคิดดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า ระเบียบวิธีการวิจัยเป็นกระบวนการในภาพใหญ่ในการดำเนินการวิจัย ส่วนวิธีการวิจัยนั้นเน้นที่วิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย เช่น วิธีการเก็บข้อมูล การวิจัย เป็นต้น ดังนั้นในระเบียบวิธีการวิจัยจึงมีวิธีการวิจัยอยู่ด้วยเสมอ (จำเนียร จวงตระกูล, 2553) ในการเลือกหรือกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยนี้เราจำเป็นต้องคำนึงถึงประเภทของการวิจัยควบคู่ไปด้วย เพราะการวิจัยแต่ละประเภทจะใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่แตกต่างกันออกไปในรายละเอียด โดยเฉพาะวิธีการเก็บข้อมูลการวิจัยซึ่งจะมีส่วนสำคัญที่แตกต่างกันออกไปในที่นี่จะได้นำเสนอส่วนสำคัญในการออกแบบการวิจัยในการวิจัยแต่ละประเภทโดยสังเขป

การวิจัยเชิงคุณภาพ ส่วนสำคัญในระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพสรุปโดยสังเขปได้ดังต่อไปนี้คือ (1) **การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล** ซึ่งในการวิจัยเชิงปริมาณเรียกว่าประชากรซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่ แต่การวิจัยเชิงคุณภาพจะเรียกว่าผู้ให้ข้อมูลโดยมีจำนวนไม่มากนัก นอกจากนี้ยังต้องมีการกำหนดสถานที่การวิจัยอีกด้วย (Creswell, 2013; J. Joungtrakul, 2009) (2) **การกำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่าง** ซึ่งจะต้องพิจารณายุทธศาสตร์การวิจัยที่เราเลือกใช้ก่อน แม้ว่าวิธีการสุ่มตัวอย่างหลักของการวิจัยเชิงคุณภาพจะใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ก็ตาม แต่ในยุทธศาสตร์การวิจัยแบบศึกษาปรากฏการณ์ (Phenomenology) จะเริ่มต้นที่การสุ่มตัวอย่างด้วยการกำหนดเกณฑ์ (Criterion Sampling) เป็นอันดับแรก (Creswell, 2013) คือเราต้องกำหนดเกณฑ์ในการเลือกขึ้นมาก่อน แล้วจึงคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์ทุกประการออกมาก่อน แล้วจึงไปใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงต่อไป ในทำนองเดียวกันในการใช้ยุทธศาสตร์การวิจัยเพื่อสร้างทฤษฎี (Grounded Theory) จะต้องเริ่มด้วยการสุ่มตัวอย่างเชิงทฤษฎี (Theoretical Sampling) ก่อน (Creswell, 2013) กล่าวคือกำหนดผู้ให้ข้อมูลที่มีความรู้ประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกัน (Homogenous

Group) ที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูลได้ดีที่สุดเสียก่อน แล้วจึงไปใช้การสุ่มแบบเจาะจงจากคนกลุ่มนั้น นอกจากนั้นการสุ่มตัวอย่างที่ต่อเนื่องจากการสุ่มแบบเจาะจงนักวิจัยอาจจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบบอกต่อ (Snowball) แบบตามโอกาส (Opportunistic) แบบตามความสะดวก (Convenience) เป็นการเพิ่มเติมได้ (Creswell, 2013)

(3) วิธีการเก็บข้อมูล ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นหลัก แต่ก็มีวิธีการเพิ่มเติมอีก เช่น การสังเกต การเข้าร่วม การสังเกตและเข้าร่วม การทบทวนเอกสาร และการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Creswell, 2007; J. Joungrakul, 2009; จำเนียร จวงตระกูล, 2553)

(4) การสร้างและการควบคุมคุณภาพเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างหรือเป็นแบบแนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide) (J. Joungrakul, Sheehan, & Aticomswan, 2013; Maykut & Morehouse, 1994; Patton, 1990; จำเนียร จวงตระกูล, 2553)

(5) การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะแตกต่างไปจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เพราะมีทั้งวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยทั่วไป (Miles & Huberman, 1994; Saldana, 2009) การวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบของแต่ละยุทธศาสตร์ เช่น ยุทธศาสตร์การบรรยายหรือการศึกษาชีวประวัติ (Narrative or Biography) อาจจะใช้การวิเคราะห์ตามแบบของ Andrews, Squire, & Tamboukou (2013) ยุทธศาสตร์การศึกษาปรากฏการณ์ (Phenomenology) อาจจะใช้วิธีการวิเคราะห์ตามแบบของ Moustakas (1994) หรือ Giorgi (1985) ยุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎี (Grounded Theory) อาจจะใช้วิธีการวิเคราะห์ตามแบบของ Strauss & Corbin (1990) หรือ Glaser & Strauss (1967) ยุทธศาสตร์แบบกรณีศึกษา (Case Study) อาจจะใช้วิธีการวิเคราะห์ตามแบบของ Stake (1995) หรือ Yin (1994) เป็นต้น

(6) การใช้เครื่องมือหรือโปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูล (Software) ซึ่งในการวิจัยเชิงคุณภาพจะใช้ Software ที่แตกต่างออกไปจากการวิจัยเชิงปริมาณซึ่ง Software ที่ใช้ในปัจจุบันมีมากกว่า 20 ชนิด แต่ที่นิยมใช้มากและใช้กับภาษาไทยได้ด้วยคือ Atlas ti. (Muhr & Fries, 2004)

(7) การควบคุมคุณภาพงานวิจัย ซึ่งจะมีวิธีการที่แตกต่างไปจากการวิจัยเชิงปริมาณ กล่าวคือ การวิจัยเชิงปริมาณจะเน้นที่การควบคุมคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยโดยเชื่อว่าถ้าหากเครื่องมือมีคุณภาพก็ทำให้การวิจัยมีคุณภาพ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นนอกเหนือจากจะต้องควบคุมคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยแล้วยังจำเป็นต้องมีการสร้างความน่าเชื่อถือ

ของงานวิจัยให้เห็นอย่างชัดเจนด้วย (Rigor or Trustworthiness) โดยวิธีการต่างๆ เช่น การตรวจสอบรอบทิศ (Triangulation) การตรวจสอบย้อนหลัง (Audit Trail) (Lincoln & Guba, 1985; Patton, 1990) เป็นต้น ดังนั้นในการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพจึงจำเป็นต้องมีการกล่าวถึงว่าจะใช้มาตรการใดบ้างในเรื่องการควบคุมคุณภาพงานวิจัยไว้ในการออกแบบการวิจัยด้วย (8) **จรรยาบรรณการวิจัย** การวิจัยเชิงคุณภาพมีความแตกต่างจากการวิจัยเชิงปริมาณมากเพราะในการวิจัยการวิจัยเชิงคุณภาพจะต้องใกล้ชิดกับผู้ให้ข้อมูลมากเพื่อจะได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งตรงตามความเป็นจริงและข้อมูลที่ได้รับมาจะมีทั้งทางบวกและทางลบซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อผู้ให้ข้อมูลได้ เรื่องจรรยาบรรณการวิจัยจึงเป็นเรื่องสำคัญมากในการวิจัยเชิงคุณภาพดังนั้นในการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพจึงจำเป็นต้องมีการกล่าวถึงว่าจะใช้มาตรการใดบ้างในเรื่องจรรยาบรรณการวิจัยไว้ในการออกแบบการวิจัยด้วย (จำเนียร จวงตระกูล, 2553; J. Joungrakul, 2009; J. Joungrakul & Allen, 2012; Mauthner, Birch, Jessop, & Miller, 2002; Shaw, 2003)

การวิจัยเชิงปริมาณ ส่วนสำคัญในระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ สรุปลงโดยสังเขปได้ดังต่อไปนี้ (1) **การกำหนดประชากร (Population)** ซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ที่เราต้องการศึกษาหรือหาคำตอบจากเขา ต่อมาก็มากำหนดกลุ่มประชากร ที่จะใช้ในการศึกษา (Study Population) คือกลุ่มคนที่เราจะให้เขารอกข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามมาให้เรา (Babbie, 2008; Yamane, 1973) การกำหนดประชากรมีหลายวิธีซึ่งนักวิจัยจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม กับโครงการวิจัยของตน (2) **การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง** จากการกำหนดประชากรก็จะนำมาสู่การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างว่าจะใช้จำนวนเท่าใดซึ่งก็จะมีวิธีการกำหนดหลายอย่างโดยจะต้องคำนึงถึงค่าความคลาดเคลื่อนและความเชื่อมั่นประกอบด้วย (สมบุรณ์ สุริยวงศ์ และคณะ, 2552; สุวิมล ติรกานันท์, 2555) (3) **การกำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่าง** ซึ่งมีหลายวิธี บางวิธีก็สามารถใช้ร่วมกันกับการสุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพได้ (Babbie, 2008; Creswell, 2013; สมบุรณ์ สุริยวงศ์ และคณะ, 2552; สุวิมล ติรกานันท์, 2555) (4) **วิธีการเก็บข้อมูล** ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นการออกแบบสอบถาม (Babbie, 2008; J. Joungrakul, 2016; สมบุรณ์ สุริยวงศ์ และคณะ, 2552; สุวิมล ติรกานันท์, 2555) แต่อาจจะมียุติการเพิ่มเติมอีก เช่น การสังเกต เป็นต้น (5) **การสร้างและควบคุมคุณภาพ**

เครื่องมือในการเก็บข้อมูลโดยส่วนใหญ่ก็จะเป็นแบบสอบถามซึ่งจะต้องมีการทดสอบและควบคุมคุณภาพทั้งในด้าน Validity และ Reliability (Babbie, 2008; Cronbach, 1951; N. Joungrakul, 2013; สุวิมล ติรกานันท์, 2550; 2551) **(6) การวิเคราะห์ข้อมูล** ซึ่งจะแตกต่างไปจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพราะจะมีการใช้สถิติเข้ามาช่วยหลากหลายรูปแบบ (สมบูรณ์ สุริยวงศ์ และคณะ, 2552; สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2552; สุวิมล ติรกานันท์, 2555) **(7) การใช้เครื่องมือหรือโปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูล (Software)** ซึ่งในการวิจัยเชิง ปริมาณจะใช้ Software ที่ใช้สถิติที่หลากหลายทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสลับซับซ้อนของโครงการวิจัย (สมบูรณ์ สุริยวงศ์ และคณะ, 2552; สุวิมล ติรกานันท์, 2555) **(8) การกำหนดสถิติที่จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล** ซึ่งจะแตกต่างไปจากการวิจัยเชิงคุณภาพ เพราะจะต้องระบุว่าจะใช้สถิติอะไรบ้างในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ (สมบูรณ์ สุริยวงศ์ และคณะ, 2552; สุวิมล ติรกานันท์, 2555)

การวิจัยแบบผสม ส่วนสำคัญในระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสม กล่าวโดยสรุปแล้ว การวิจัยแบบผสมเป็นการทำการวิจัยสองแบบในโครงการวิจัยเดียว การออกแบบในส่วนของ ระเบียบวิธีการวิจัย สามารถนำเอาการออกแบบการวิจัยในส่วนของระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ กับการวิจัยเชิงปริมาณมาปรับใช้ได้ ประเด็นสำคัญก็คือจำเป็นจะต้องแยกระเบียบวิธีการวิจัยแต่ละแบบออกมาให้ชัดเจนโดยแบ่งเป็นตอนของการวิจัยเชิงคุณภาพหรือการวิจัยเชิงปริมาณให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของการวิจัยแบบผสมที่เลือกใช้ เช่น ถ้าเลือกยุทธศาสตร์แบบผสมเพื่ออธิบายผล (Sequential Explanatory) ก็ต้องนำเอาการวิจัยเชิงปริมาณขึ้นก่อน เป็นต้น ส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งในระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมที่จะขาดไม่ได้คือส่วนของการนำเอาข้อมูลเชิงคุณภาพกับข้อมูลเชิงปริมาณมาผสมกัน ซึ่งจะต้องมีกำหนดไว้ในทุกโครงการวิจัยแบบผสม

วิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษานำเสนอส่วนที่ว่าด้วยการออกแบบการวิจัยจากบทความวิจัยในวารสารวิชาการในประเทศไทยว่ามีลักษณะเป็นอย่างไรบ้างโดยกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ ในการคัดเลือกวารสารที่จะนำมาใช้ในการศึกษาไว้ดังนี้ (1) วิธีการคัดเลือกวารสารที่จะนำมาศึกษาใช้วิธีคัดเลือกโดยสะดวก (Convenience) โดยเป็นวารสารที่มีการตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง (2) วารสารที่จะนำมา

ศึกษาจะต้องเป็นวารสารที่ตีพิมพ์เป็นภาษาไทยหนึ่งฉบับกับภาษาอังกฤษหนึ่งฉบับ เพื่อเปรียบเทียบกัน (3) จำนวนบทความที่จะนำมาศึกษาจะต้องมีมากพอที่จะใช้ในการศึกษาคือภาษาไทยไม่น้อยกว่า 50 บทความ และภาษาอังกฤษไม่น้อยกว่า 50 บทความ รวมแล้วจะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 100 บทความ (4) ช่วงเวลาที่ตีพิมพ์ของวารสารจะต้องไม่เก่าจนเกินไปเพื่อให้ได้บทความที่มีหัวข้อเรื่องและการออกแบบการวิจัยที่ร่วมสมัย

อาศัยหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นได้คัดเลือกวารสารที่บรรจบบทความที่จะนำมาศึกษาดังนี้ (1) การคัดเลือกด้วยวิธีตามสะดวก คัดเลือกได้วารสารศรีปทุมปริทัศน์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม หนึ่งฉบับ กับ Human Resource Development: HRD Journal มหาวิทยาลัยบูรพา อีกหนึ่งฉบับ (2) วารสารที่คัดเลือกมาเป็นวารสารที่ตีพิมพ์เป็นภาษาไทย คือ วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ส่วนวารสารที่ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษคือ HRD Journal (3) จำนวนบทความจากวารสารศรีปทุมมีจำนวน 80 บทความ และบทความจาก HRD Journal มีจำนวน 72 บทความ รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 152 บทความ (4) วารสารทั้งสองฉบับที่คัดเลือกมาเป็นวารสารที่ตีพิมพ์ในช่วงเวลาห้าปีที่ผ่านมา คือ ระหว่างปี 2555 – 2559 ดังนั้นการคัดเลือกวารสารที่บรรจบบทความที่จะนำมาศึกษาเป็นไปตามเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ครบถ้วนทุกประการ

วิธีการศึกษาดำเนินการโดยตั้งคำถามเพื่อใช้นำทางการศึกษาไว้ 2 ข้อประกอบด้วย (1) ได้มีการนำเสนอส่วนที่ว่าด้วยการออกแบบการวิจัยไว้ในบทความหรือไม่? (2) ส่วนที่ว่าด้วยการออกแบบการวิจัยที่ได้นำเสนอไว้มีส่วนสำคัญของการออกแบบการวิจัยครบถ้วนตามแนวคิดการออกแบบการวิจัยหรือไม่? จากนั้นนำบทความวิจัยจากวารสารที่ได้คัดเลือกมาทำการศึกษาวิเคราะห์สรุปผลตามประเด็นคำถามทั้งสองข้อลงในตารางซึ่งจะได้นำเสนอผลการศึกษาในส่วนตัวไป

ผลการศึกษา

จากการดำเนินการศึกษาตามวิธีการศึกษาดังกล่าวข้างต้นจะได้นำเสนอผลการศึกษาย่อยจากวารสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน ประกอบด้วย (1) ผลการศึกษาก่อนนำเสนอส่วนที่ว่าด้วยการออกแบบการวิจัย (2) ผลการศึกษาส่วนประกอบของการออกแบบการวิจัยในวารสารภาษาอังกฤษ

(3) ผลการศึกษาการระบุประเภทของการวิจัย (4) ผลการศึกษาส่วนประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (5) ผลการศึกษาส่วนประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและ (6) ผลการศึกษาส่วนประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมซึ่งจะได้นำเสนอตามลำดับไป

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาการนำเสนอส่วนที่วาดด้วยการออกแบบการวิจัย

จำนวนบทความทั้งหมด		มีการนำเสนอ	ไม่มีการนำเสนอ	หมายเหตุ
ไทย	อังกฤษ	การออกแบบการวิจัย	การออกแบบการวิจัย	
80	-	0	80	
-	72	21	51	
152		21	131	

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าจากบทความวิจัยทั้งสิ้น 152 บทความ มีการนำเสนอการออกแบบการวิจัยไว้ในบทความเพียง 21 บทความคิดเป็นร้อยละ 13.82 ในขณะที่อีก 131 บทความไม่มีการนำเสนอไว้ คิดเป็นร้อยละ 86.18 และเป็นที่น่าสนใจว่าบทความที่นำเสนอการออกแบบการวิจัยไว้เป็นบทความที่ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษในวารสารวิชาการที่ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษทั้งสิ้น ส่วนบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารภาษาไทยไม่มีการนำเสนอการออกแบบการวิจัยแต่อย่างใด

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาส่วนประกอบของการออกแบบการวิจัยในวารสารภาษาอังกฤษ

ลำดับที่	ส่วนประกอบของการออกแบบการวิจัย								หมายเหตุ
	กระบวนการค้น		ประเภทการวิจัย		ยุทธศาสตร์		ระเบียบวิธี		
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	
1		✓		✓		✓		✓	ระเบียบวิธีการวิจัยไม่ระบุแต่มีการกล่าวถึงการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
4	✓		✓		✓		✓		ระเบียบวิธีการวิจัยไม่ระบุแต่มีการกล่าวถึงการเก็บข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลและอื่นๆ
8		✓	✓			✓		✓	ระเบียบวิธีการวิจัยไม่ระบุแต่มีการกล่าวถึง Research Procedures การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
12		✓	✓		✓			✓	ระเบียบวิธีการวิจัยไม่ระบุแต่มีการกล่าวถึงการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
16		✓		✓	✓			✓	ระเบียบวิธีการวิจัยใช้คำว่า Research Method
18		✓	✓			✓		✓	ระเบียบวิธีการวิจัยกล่าวถึงการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
23		✓		✓	✓			✓	ระเบียบวิธีการวิจัยกล่าวถึงการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
27	✓		✓		✓			✓	ระเบียบวิธีการวิจัยกล่าวถึง Procedures กับ Data Analysis
31	✓		✓			✓		✓	ระเบียบวิธีการวิจัยกล่าวถึง Data Collection กับ Data Analysis
41	✓		✓		✓			✓	ระเบียบวิธีการวิจัยกล่าวถึง Data Collection กับ Data Analysis
42		✓	✓		✓			✓	การออกแบบการวิจัย อยู่ภายใต้ระเบียบวิธีการวิจัย

ลำดับที่	ส่วนประกอบของการออกแบบการวิจัย								หมายเหตุ
	กระบวนการค้น		ประเภทการวิจัย		ยุทธศาสตร์		ระเบียบวิธี		
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	
47		✓		✓		✓		✓	ระเบียบวิธีการวิจัยกล่าวถึง Data Collection กับ Data Analysis
49		✓		✓		✓		✓	ระเบียบวิธีการวิจัยกล่าวถึง Data Collection กับ Data Analysis
50		✓		✓	✓			✓	ระเบียบวิธีการวิจัยกล่าวถึง Data Collection
55		✓	✓			✓	✓		การออกแบบการวิจัยและประเภทการวิจัยอยู่ภายใต้Methodology
57	✓		✓		✓			✓	ระเบียบวิธีการวิจัยกล่าวถึง Data Collection กับ Data Analysis
59		✓		✓		✓		✓	การออกแบบการวิจัยอยู่ภายใต้ระเบียบวิธีการวิจัย และการระบุยุทธศาสตร์การวิจัยไม่ชัดเจน
62		✓	✓		✓		✓		การออกแบบการวิจัย อยู่ภายใต้ระเบียบวิธีการวิจัย
66		✓		✓	✓			✓	ระเบียบวิธีการวิจัยกล่าวถึง Data Collection กับ Data Analysis ภายใต้ การออกแบบการวิจัย
69	✓		✓		✓			✓	ระเบียบวิธีการวิจัยกล่าวถึง Data Collection กับ Data Analysis
70		✓	✓		✓		✓		การออกแบบการวิจัย อยู่ภายใต้ระเบียบวิธีการวิจัย
รวม	6	15	13	8	13	8	4	17	รวม 21 บทความ

จากตารางที่ 2 สืบเนื่องจากตารางที่ 1 ซึ่งพบว่า จากบทความวิจัยทั้งสิ้น 152 บทความ มีการนำเสนอการออกแบบการวิจัยไว้ในบทความเพียง 21 บทความ เท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 13.82 จาก 21 บทความที่มีการนำเสนอการออกแบบการวิจัยไว้ นั้นปรากฏว่าไม่มีบทความใดเลยที่นำเสนอส่วนประกอบของการออกแบบการวิจัยไว้อย่างครบถ้วนทั้งสี่ส่วนคือ กระบวนทัศน์การวิจัย ประเภทการวิจัย ยุทธศาสตร์การวิจัย และระเบียบวิธีการวิจัย จากการพิจารณาต่อไปพบว่า มีการนำเสนอกระบวนทัศน์การวิจัยไว้เพียง 6 บทความ คิดเป็นร้อยละ 28.57 ส่วนประเภทของการวิจัยนั้นมีระบุไว้ 13 บทความ คิดเป็นร้อยละ 61.9 ในขณะที่ยุทธศาสตร์การวิจัยมีการนำเสนอไว้ 13 บทความ คิดเป็นร้อยละ 61.9 เช่นกัน ส่วนระเบียบวิธีการวิจัยนั้นมีการระบุไว้เพียง 4 บทความ คิดเป็นร้อยละ 19.05 อย่างไรก็ตามแม้จะไม่ได้ระบุส่วนที่ว่าด้วยระเบียบวิธีการวิจัยไว้โดยตรง แต่ก็ได้มีการกำหนดเรื่องเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ในบทความซึ่งในบางบทความก็ได้ระบุเรื่องอื่นๆ ไว้ด้วย เช่น ประชากร การจัดการข้อมูล และการควบคุมคุณภาพเครื่องมือการวิจัย เป็นต้น

เนื่องจากโดยทั่วไปแล้วแม้ว่าจะไม่มีการกำหนดกระบวนทัศน์การวิจัย และยุทธศาสตร์การวิจัยไว้ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะมีการระบุประเภทการวิจัยไว้ และตามปกติแล้วการวิจัยจะมีการนำเสนอระเบียบวิธีการวิจัยไว้เสมอ แม้ว่าอาจจะไม่ได้ระบุว่า เป็นระเบียบวิธีการวิจัยโดยตรงก็ตาม ดังนั้นในลำดับต่อไปจะได้นำเสนอผลการศึกษาระบบการวิจัยและระเบียบวิธีการวิจัย จากบทความทั้ง 152 บทความ โดยอาศัยแนวทางตามที่ได้ทบทวนไว้ในส่วนที่ว่าด้วยการทบทวนวรรณกรรม ทั้งนี้ผลการศึกษาระบบการวิจัย ปรากฏดังตารางที่ 3 และ ผลการศึกษาระเบียบวิธีการวิจัยแบ่งตามประเภทของการวิจัยแต่ละประเภท กล่าวคือผลการศึกษาระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ปรากฏดังตารางที่ 4 ผลการศึกษาระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณปรากฏตามตารางที่ 5 และผลการศึกษาระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมปรากฏตามตารางที่ 6

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาการระบุประเภทของการวิจัย

จำนวนบทความทั้งหมด		เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ	แบบผสม	ไม่ระบุประเภทการวิจัย	หมายเหตุ
ไทย	อังกฤษ					
80	-	17	33	22	8	
-	72	28	18	20	6	
152		45	51	42	14	

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่าจากบทความในวารสารภาษาไทยทั้งหมด 80 บทความมีบทความวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 17 บทความคิดเป็นร้อยละ 21.25 เชิงปริมาณจำนวน 33 บทความคิดเป็นร้อยละ 16.25 แบบผสมจำนวน 22 บทความคิดเป็นร้อยละ 27.5 และไม่สามารถระบุประเภทการวิจัยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้จำนวน 8 บทความคิดเป็นร้อยละ 10.00 ในขณะที่ในวารสารภาษาอังกฤษ ทั้งหมด 72 บทความมีบทความวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 28 บทความคิดเป็นร้อยละ 38.89 เชิงปริมาณจำนวน 18 บทความคิดเป็น 25.00 แบบผสมจำนวน 20 บทความคิดเป็นร้อยละ 27.78 และไม่สามารถระบุประเภทการวิจัยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้จำนวน 6 บทความคิดเป็นร้อยละ 8.33 รวมทั้งสิ้นเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพทั้งสิ้น 45 บทความคิดเป็นร้อยละ 29.61 เชิงปริมาณจำนวน 51 บทความคิดเป็นร้อยละ 33.55 แบบผสมจำนวน 42 บทความ คิดเป็นร้อยละ 27.63 และไม่สามารถระบุประเภทการวิจัยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้จำนวน 14 บทความคิดเป็นร้อยละ 9.21

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาส่วนประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

จำนวนบทความทั้งหมด		ส่วนประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีการวิจัย								หมายเหตุ
ไทย	อังกฤษ	1	2	3	4	5	6	7	8	
17	-	17	13	17	5	14	1	0	0	เสนอครบ 0
-	28	26	22	28	11	27	7	7	3	เสนอครบ 2
45		43	35	45	16	41	8	7	3	เสนอครบ 2

หมายเหตุ :

1. การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	5. การวิเคราะห์ข้อมูล
2. การกำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่าง	6. การใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูล (Software)
3. วิธีการเก็บข้อมูล	7. การควบคุมคุณภาพงานวิจัย
4. การสร้างและควบคุมคุณภาพเครื่องมือ	8. จรรยาบรรณการวิจัย

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่าสืบเนื่องจากตารางที่ 3 ที่นำเสนอการแบ่งประเภทการวิจัยเป็นสามประเภทคือการวิจัยเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณ และแบบผสม ซึ่งในการวิจัยแต่ละประเภทยังมีการนำเสนอส่วนประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีการวิจัยแตกต่างกันออกไป ดังนั้นในตารางที่ 4 นี้เป็นการศึกษาการนำเสนอส่วนประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งมีส่วนสำคัญ 8 ส่วนประกอบด้วย (1) การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (2) การกำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่าง (3) การกำหนดวิธีการเก็บข้อมูลการวิจัย (4) การสร้างและควบคุมคุณภาพเครื่องมือในการเก็บข้อมูล (5) การวิเคราะห์ข้อมูล (6) การใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูล (Software) (7) การควบคุมคุณภาพงานวิจัย (Rigor or Trustworthiness) (8) จรรยาบรรณการวิจัย (Ethical Protocol) ซึ่งจะเห็นว่าส่วนที่ระบุในการออกแบบการวิจัยมากที่สุดคือการกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล คือมี 45 บทความคิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 43 บทความคิดเป็นร้อยละ 95.56 และ และการวิเคราะห์ข้อมูล 41 บทความคิดเป็นร้อยละ 91.11 ส่วนที่นำเสนอน้อยที่สุดได้แก่ การควบคุมคุณภาพงานวิจัยมี 7 บทความคิดเป็นร้อยละ 15.56 และจรรยาบรรณการวิจัย มี 3 บทความคิดเป็นร้อยละ 6.67 เป็นที่น่าสังเกตว่าจากบทความทั้งหมด 45 บทความมีเพียง 2 บทความที่มีการนำเสนออย่างครบถ้วนคิดเป็นร้อยละ 4.44 และเป็นบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารภาษาอังกฤษทั้งสองบทความ ส่วนบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารภาษาไทยนั้นไม่มีบทความใดเลยที่มีการนำเสนอส่วนประกอบของระเบียบวิธีการวิจัยอย่างครบถ้วน

ตารางที่ 5 : ผลการศึกษาส่วนประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

จำนวนบทความทั้งหมด		ส่วนประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีการวิจัย								หมายเหตุ
ไทย	อังกฤษ	1	2	3	4	5	6	7	8	
33	-	27	27	20	20	22	23	5	19	เสนอครบ 0
-	18	11	15	15	16	13	14	9	13	เสนอครบ 4
51		38	42	35	36	35	37	14	32	เสนอครบ 4

หมายเหตุ :

1. การกำหนดกลุ่มประชากร
2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง
3. การกำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่าง
4. การกำหนดวิธีการที่จะเก็บข้อมูล
5. การสร้างและควบคุมคุณภาพเครื่องมือในการเก็บข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูล (Software)
8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่าสืบเนื่องจากตารางที่ 3 ที่นำเสนอการแบ่งประเภทการวิจัยเป็นสามประเภทคือการวิจัยเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณ และแบบผสม ซึ่งในการวิจัยแต่ละประเภทยังมีการนำเสนอส่วนประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีการวิจัยแตกต่างกันออกไป ดังนั้นในตารางที่ 5 นี้เป็นการศึกษาการนำเสนอส่วนประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณซึ่งมีส่วนสำคัญ 8 ส่วนประกอบด้วย (1) การกำหนดกลุ่มประชากร (2) การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง (3) การกำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่าง (4) การกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล (5) การสร้างและควบคุมคุณภาพเครื่องมือในการเก็บข้อมูล (6) การวิเคราะห์ข้อมูล (7) การใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูล (Software) (8) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะเห็นว่าส่วนที่ระบุในการออกแบบการวิจัยมากที่สุดคือการกำหนดกลุ่มตัวอย่างมี 42 บทความจาก 51 บทความ คิดเป็นร้อยละ 82.35 รองลงมาคือ การกำหนดกลุ่มประชากรมี 38 บทความจาก 51 บทความคิดเป็นร้อยละ 74.51 และการวิเคราะห์ข้อมูล 37 บทความจาก 51 บทความคิดเป็นร้อยละ 72.55 ส่วนที่นำเสนอน้อยที่สุดได้แก่ การใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลมี 14 บทความ คิดเป็นร้อยละ 27.45 เป็นที่น่าสังเกตว่าจากบทความ

ทั้งหมด 51 บทความมีเพียง 4 บทความที่มีการนำเสนออย่างครบถ้วนคิดเป็นร้อยละ 7.84 และเป็นบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารภาษาอังกฤษทั้งสี่บทความ ส่วนบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารภาษาไทยนั้นไม่มีบทความใดเลยที่มีการนำเสนอส่วนประกอบของระเบียบวิธีการวิจัยอย่างครบถ้วน

ตารางที่ 6 ผลการศึกษาส่วนประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสม

จำนวนบทความทั้งหมด		ส่วนประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีการวิจัย																หมายเหตุ
ไทย	อังกฤษ	1		2		3		4		5		6		7		8		
		1.1	1.2	1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2	5.1	5.2	6.1	6.2	7.1	7.2	
22	-	13	5	9	19	12	13	1	11	18	16	0	15	0	3	0	16	
-	20	11	8	8	12	17	11	2	19	16	9	1	17	1	5	1	11	
42		24	13	17	31	29	24	3	30	34	25	1	32	1	8	1	27	

หมายเหตุ: 1.1 - 8.1 ส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ

1.2 - 8.2 ส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ

จากตารางที่ 6 ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสม คือมีส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพกับเชิงปริมาณ จะเห็นได้ว่า ส่วนแรกตาม 1.1 - 8.1 นั้นเป็นการศึกษาการนำเสนอส่วนประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งมีส่วนสำคัญ 8 ส่วนตามที่นำเสนอไว้ในตารางที่ 4 นั้น จะเห็นว่าส่วนที่ระบุในการออกแบบการวิจัยมากที่สุดคือการวิเคราะห์ข้อมูลมี 34 บทความ คิดเป็นร้อยละ 80.95 รองลงมาคือ การเก็บข้อมูลมี 29 บทความคิดเป็นร้อยละ 69.05 และการกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมี 24 คิดเป็นร้อยละ 57.14 ส่วนที่นำเสนอน้อยที่สุดได้แก่ การใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูล การควบคุมคุณภาพงานวิจัย และจรรยาบรรณการวิจัย มีอย่างละ 1 บทความเท่านั้น และ คิดเป็นร้อยละ 2.38 เป็นที่น่าสังเกตว่าจากบทความทั้งหมด 42 บทความ ไม่มีบทความใดเลยที่มีการนำเสนอส่วนประกอบของระเบียบวิธีการวิจัยอย่างครบถ้วน

สำหรับส่วนที่สอง คือ การศึกษาตาม 1.2 – 8.2 เป็นการศึกษาส่วนการวิจัยเชิงปริมาณในการวิจัยแบบผสม ซึ่งจะเห็นว่าส่วนที่ระบุในการออกแบบการวิจัยมากที่สุดคือการวิเคราะห์ข้อมูลมี 32 บทความ คิดเป็นร้อยละ 76.19 รองลงมาคือ การกำหนดกลุ่มตัวอย่างมี 31 บทความ คิดเป็นร้อยละ 73.81 และการเก็บข้อมูลมี 30 บทความ คิดเป็นร้อยละ 71.43 ส่วนที่นำเสนอน้อยที่สุดได้แก่ การใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลมี 8 บทความ คิดเป็นร้อยละ 19.05 เป็นที่น่าสังเกตว่าจากบทความทั้งหมด 42 บทความ ไม่มีบทความใดเลยที่มีการนำเสนอส่วนประกอบของระเบียบวิธีการวิจัยอย่างครบถ้วน

สรุปผล

จากการศึกษารั้งนี้สามารถสรุปสาระสำคัญได้ 6 ประเด็นคือ (1) จากบทความวิจัยทั้งสิ้น 152 บทความ มีการนำเสนอการออกแบบการวิจัยไว้ในบทความเพียง 21 บทความคิดเป็นร้อยละ 13.82 ในขณะที่อีก 131 บทความไม่มีการนำเสนอไว้ คิดเป็นร้อยละ 86.18 บทความที่นำเสนอการออกแบบการวิจัยไว้เป็นบทความที่ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษในวารสารวิชาการภาษาอังกฤษทั้งสิ้น ส่วนบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารภาษาไทยไม่มีการนำเสนอการออกแบบการวิจัยแต่อย่างใด (2) จาก 21 บทความที่มีการนำเสนอการออกแบบการวิจัย ไม่มีบทความใดเลยที่นำเสนอส่วนประกอบของการออกแบบการวิจัยไว้อย่างครบถ้วน จากการพิจารณาต่อไปพบว่า มีการนำเสนอกระบวนทัศน์การวิจัยไว้เพียง 6 บทความ คิดเป็นร้อยละ 28.57 ส่วนประเภทของการวิจัยนั้นมีระบุไว้ 13 บทความคิดเป็นร้อยละ 61.9 ในขณะที่ยุทธศาสตร์การวิจัยมีการนำเสนอไว้ 13 บทความ คิดเป็นร้อยละ 61.9 ส่วนระเบียบวิธีการวิจัยนั้นมีการระบุไว้เพียง 4 บทความคิดเป็นร้อยละ 19.05 อย่างไรก็ตามแม้จะไม่ได้ระบุส่วนที่ว่าด้วยระเบียบวิธีการวิจัยไว้โดยตรง แต่ก็ได้มีการกำหนดเรื่องเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ในบทความซึ่งในบางบทความก็ได้ระบุเรื่องอื่นๆ ไว้ด้วย เช่น ประชากร การจัดการข้อมูล และการควบคุมคุณภาพเครื่องมือการวิจัย เป็นต้น (3) จากบทความในวารสารภาษาไทยทั้งหมด 80 บทความมีบทความวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 17 บทความคิดเป็นร้อยละ 21.25 เชิงปริมาณจำนวน 33 บทความคิดเป็นร้อยละ 16.25 แบบผสมจำนวน 22 บทความคิดเป็นร้อยละ 27.5 และไม่สามารถระบุประเภทการวิจัยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้จำนวน 8 บทความคิดเป็นร้อยละ 10.00

ในขณะที่ในวารสารภาษาอังกฤษ ทั้งหมด 72 บทความมีบทความวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 28 บทความคิดเป็นร้อยละ 38.89 เชิงปริมาณจำนวน 18 บทความคิดเป็น ร้อยละ 25.00 แบบผสมจำนวน 20 บทความคิดเป็นร้อยละ 27.78 และไม่สามารถระบุ ประเภทการวิจัยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้จำนวน 6 บทความคิดเป็นร้อยละ 8.33 รวมทั้งสิ้นเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพทั้งสิ้น 45 บทความคิดเป็นร้อยละ 29.61 เชิงปริมาณ จำนวน 51 บทความคิดเป็นร้อยละ 33.55 แบบผสมจำนวน 42 บทความ คิดเป็น ร้อยละ 27.63 และไม่สามารถระบุประเภทการวิจัยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้จำนวน 14 บทความคิดเป็นร้อยละ 9.21 (4) การศึกษาการนำเสนอส่วนประกอบที่สำคัญ ของระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งมีส่วนสำคัญ 8 ส่วน พบว่า ส่วนที่ระบุ ในการออกแบบการวิจัยมากที่สุดคือการกำหนดวิธีการเก็บข้อมูลคือมี 45 บทความ คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 43 บทความคิดเป็น ร้อยละ 95.56 และการวิเคราะห์ข้อมูล 41 บทความคิดเป็นร้อยละ 91.11 ส่วนที่ นำเสนอน้อยที่สุดได้แก่ การควบคุมคุณภาพงานวิจัยมี 7 บทความคิดเป็นร้อยละ 15.56 และจรรยาบรรณการวิจัย มี 3 บทความคิดเป็นร้อยละ 6.67 จากบทความทั้งหมด 45 บทความมีเพียง 2 บทความที่มีการนำเสนออย่างครบถ้วนคิดเป็นร้อยละ 4.44 และเป็นบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารภาษาอังกฤษทั้งสองบทความ ส่วนบทความที่ตีพิมพ์ ในวารสารภาษาไทยนั้นไม่มีบทความใดเลยที่มีการนำเสนอส่วนประกอบ ของระเบียบ วิธีการวิจัยอย่างครบถ้วน (5) การนำเสนอส่วนประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีการวิจัย เชิงปริมาณซึ่งมีส่วนสำคัญ 8 ส่วน พบว่า ส่วนที่ระบุในการออกแบบการวิจัยมากที่สุด คือการกำหนดกลุ่มตัวอย่างมี 42 บทความ คิดเป็นร้อยละ 82.35 รองลงมาคือ การกำหนดกลุ่มประชากรมี 38 บทความคิดเป็นร้อยละ 74.51 และการวิเคราะห์ข้อมูล 37 บทความคิดเป็นร้อยละ 72.55 ส่วนที่นำเสนออย่างน้อยที่สุดได้แก่ การใช้โปรแกรม การวิเคราะห์ข้อมูลมี 14 บทความ คิดเป็นร้อยละ 27.45 จากบทความทั้งหมด 51 บทความมีเพียง 4 บทความที่มีการนำเสนออย่างครบถ้วนคิดเป็นร้อยละ 7.84 และเป็นบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารภาษาอังกฤษทั้งสิ้นบทความ ส่วนบทความที่ตีพิมพ์ ในวารสารภาษาไทยนั้นไม่มีบทความใดเลยที่มีการนำเสนอส่วนประกอบของระเบียบ วิธีการวิจัยอย่างครบถ้วน (6) การวิจัยแบบผสม คือมีส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ กับ เชิงปริมาณ จะเห็นได้ว่า ส่วนแรกที่เป็นการศึกษาการนำเสนอส่วนประกอบที่สำคัญ

ของระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งมีส่วนสำคัญ 8 ส่วนนั้น พบว่าส่วนที่ระบุในการออกแบบการวิจัยมากที่สุดคือการวิเคราะห์ข้อมูลมี 34 บทความ คิดเป็นร้อยละ 80.95 รองลงมาคือ การเก็บข้อมูลมี 29 บทความคิดเป็นร้อยละ 69.05 และการกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมี 24 บทความคิดเป็นร้อยละ 57.14 ส่วนที่นำเสนอน้อยที่สุดได้แก่ การใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูล การควบคุมคุณภาพงานวิจัย และ จรรยาบรรณการวิจัย มีอย่างละ 1 บทความเท่านั้น และ คิดเป็นร้อยละ 2.38 จากบทความทั้งหมด 42 บทความ ไม่มีบทความใดเลยที่มีการนำเสนอส่วนประกอบของระเบียบวิธีการวิจัยอย่างครบถ้วน สำหรับส่วนที่สอง เป็นการศึกษาส่วนการวิจัยเชิงปริมาณในการวิจัยแบบผสม พบว่า ส่วนที่ระบุในการออกแบบการวิจัยมากที่สุดคือการวิเคราะห์ข้อมูลมี 32 บทความ คิดเป็นร้อยละ 76.19 รองลงมาคือ การกำหนดกลุ่มตัวอย่างมี 31 บทความ คิดเป็นร้อยละ 73.81 และการเก็บข้อมูลมี 30 บทความคิดเป็นร้อยละ 71.43 ส่วนที่นำเสนอน้อยที่สุดได้แก่ การใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลมี 8 บทความ คิดเป็นร้อยละ 19.05 เป็นที่น่าสังเกตว่าจากบทความทั้งหมด 42 บทความ ไม่มีบทความใดเลยที่มีการนำเสนอส่วนประกอบของระเบียบวิธีการวิจัยอย่างครบถ้วน

อภิปรายผล

การศึกษาค้นนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการออกแบบการวิจัยที่นำเสนอไว้ในบทความวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารการวิจัยในประเทศไทยว่า ได้มีการนำเสนอการออกแบบการวิจัยไว้อย่างครบถ้วนตามหลักการออกแบบการวิจัยหรือไม่และอย่างไร โดยได้ตั้งคำถามเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาไว้สองประการ ประกอบด้วย (1) ได้มีการนำเสนอส่วนว่าด้วยการออกแบบการวิจัยไว้ในบทความหรือไม่? (2) การนำเสนอการออกแบบการวิจัยมีรายละเอียดครบถ้วนตามแนวคิดการออกแบบการวิจัยหรือไม่? ดังนั้นในการอภิปรายผลการศึกษานี้จะอภิปรายตามประเด็นคำถามที่ตั้งไว้ ตามลำดับไป

ตามคำถามแรกคือในบทความวิจัยได้มีการนำเสนอส่วนว่าด้วยการออกแบบการวิจัยไว้ในบทความหรือไม่? นั้นโดยหลักการแล้วในการทำวิจัยจำเป็นต้องมีการออกแบบการวิจัยเสมอ (Holsti, 1969; Maykut & Morehouse, 1994) เนื่องจากการวิจัยเปรียบเทียบกับการสร้างบ้านซึ่งจำเป็นจะต้องมีการออกแบบบ้านก่อน

เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปลูกสร้างบ้าน ในประเด็นแรกพบว่า จากบทความทั้งหมดที่นำมาศึกษาจำนวน 152 บทความนั้น มีการนำเสนอการออกแบบวิจัยเพียง 21 บทความ คิดเป็นร้อยละ 13.82 เป็นบทความในวารสารภาษาอังกฤษทั้งสิ้น ส่วนอีก 131 บทความไม่มีการนำเสนอส่วนนี้ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทยนั้นมีการเรียนวิจัยไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเรียนเพียง 3 หน่วยกิต และการเรียนจะเป็นการวิจัยเชิงปริมาณเกือบทั้งหมด และในการเรียนระดับปริญญาโทนั้นส่วนใหญ่ไม่ได้ทำวิทยานิพนธ์แต่มีการทำภาคินพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระเป็นหลัก ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในด้านการวิจัยและเนื่องจากหลักสูตรมีการกำหนดตัววิจัยไว้น้อยทำให้ไม่สามารถเจาะลึกลงในทุกด้านของการวิจัยได้อย่างเต็มที่ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จำเนียร จวงตระกูล (2550; 2553) ซึ่งพบว่าการศึกษาในระดับปริญญาเอกในประเทศไทยส่วนใหญ่มีการเรียนวิจัยเพียง 3 หน่วยกิต

ส่วนประเด็นที่สองที่ตั้งคำถามว่าในการนำเสนอการออกแบบการวิจัยนั้นได้นำเสนออย่างครบถ้วนตามแนวคิดการออกแบบการวิจัยหรือไม่? นั้น โดยหลักการแล้วการออกแบบการวิจัยจะเริ่มต้นจากการกำหนดปรัชญาหรือกระบวนทัศน์การวิจัยไปจนถึงการนำเสนอผลการวิจัย (Whiteley, 2002) ประกอบกับตามแนวคิดของ Creswell (2009) ได้กำหนดส่วนประกอบของการออกแบบการวิจัยไว้ประกอบด้วยกระบวนทัศน์การวิจัย ยุทธศาสตร์การวิจัย และวิธีการวิจัยแต่จากการทบทวนวรรณกรรมเพิ่มเติมได้เพิ่มส่วนที่สับสนมาคือการกำหนดประเภทของการวิจัย ดังนั้นในการศึกษานี้ส่วนประกอบที่สำคัญของการออกแบบการวิจัยจึงประกอบด้วย กระบวนทัศน์การวิจัย ประเภทการวิจัย ยุทธศาสตร์การวิจัย และระเบียบวิธีการวิจัยดังปรากฏในภาพที่ 1 ข้างต้น การศึกษาครั้งนี้พบว่า จากบทความทั้งหมดที่นำมาศึกษาจำนวน 152 บทความ และจากจำนวน 21 บทความจากวารสารภาษาอังกฤษที่มีการนำเสนอการออกแบบการวิจัยนั้นไม่พบว่ามีบทความใดเลยที่นำเสนอการออกแบบวิจัยที่ครบถ้วนตามแนวคิดการออกแบบการวิจัยทั้งนี้อาจเป็นไปได้ตามที่ได้อภิปรายไว้แล้วในประเด็นแรก (จำเนียร จวงตระกูล (2550; 2553)

ผลกระทบของการศึกษา

การศึกษานี้มีผลกระทบ (Implications) ทั้งทางด้านทฤษฎี (Theoretical Implications) และการปฏิบัติ (Practical Implications) สำหรับผลกระทบทางด้านทฤษฎีนั้น การศึกษานี้มีผลกระทบทางด้านทฤษฎีอย่างน้อยที่สุดสองประการ คือ ประการแรกเป็นการขยายส่วนประกอบ (Component) ของการออกแบบการวิจัยที่นำเสนอโดย (Creswell, 2009) ออกไปให้ครบทั้งสี่ส่วนคือ กระบวนทัศน์การวิจัย ประเภทการวิจัย ยุทธศาสตร์การวิจัย และระเบียบวิธีการวิจัย ประการที่สอง การศึกษานี้แนะนำเสนอแบบจำลองใหม่ของการออกแบบการวิจัยดังที่ปรากฏในภาพที่ 1 ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการออกแบบการวิจัยต่อไปได้ส่วนผลกระทบในทางปฏิบัตินั้น การศึกษานี้ทำให้เห็นภาพและทราบถึงการปฏิบัติจริงในการออกแบบการวิจัยในประเทศไทยว่าส่วนใหญ่แล้วยังมิได้นำเสนอการออกแบบการวิจัยอย่างชัดเจน ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติในการออกแบบการวิจัยต่อไปได้

ข้อจำกัดของการศึกษา

การศึกษานี้มีข้อจำกัดที่สำคัญคือการกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งวิธีการในการสุ่มตัวอย่างที่ใช้อาจทำให้ตัวอย่างที่ใช้ไม่ได้เป็นตัวแทนของประชากรอย่างแท้จริงซึ่งทำให้ไม่สามารถนำผลการศึกษานี้ไปทำการสามัญการ (Generalization) ได้

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากการศึกษาการออกแบบการวิจัยจากบทความวิจัยในวารสารวิชาการในประเทศไทยครั้งนี้พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้แนะนำส่วนที่วาดด้วยการออกแบบการวิจัยและในการนำเสนอการออกแบบการวิจัยนั้นยังไม่ได้ทำให้ครบถ้วนตามหลักวิชาการและทฤษฎี ในการนำเสนอการออกแบบการวิจัยที่พบ ส่วนที่ขาดไปมากที่สุดคือการกำหนดกระบวนทัศน์ อันเป็นต้นกำเนิดของประเภทการวิจัย และยุทธศาสตร์การวิจัยอันเป็นที่มาของระเบียบวิธีการวิจัย

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นจึงขอเสนอแนะดังต่อไปนี้ (1) การจัดการเรียนการสอนวิชาวิจัยควรดำเนินการให้ครบวงจรโดยเริ่มต้นจากปรัชญาหรือกระบวนทัศน์

การวิจัย นำไปสู่การกำหนดประเภทของการวิจัย นำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์การวิจัย และนำไปสู่การกำหนดระเบียบวิธีการวิจัย นอกจากนี้ยังสมควรจัดการเรียนการสอนให้ครบทุกประเภทการวิจัย คือ เชิงคุณภาพ เชิงปริมาณ และแบบผสม (2) วารสารวิชาการต่างๆ ควรกำหนดแนวทางการเขียนบทความของวารสารนั้นๆ (Author Guideline) โดยกำหนดให้มีส่วนที่ว่าด้วยการออกแบบการวิจัยเอาไว้ด้วย (3) ในการจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ หรือระดับนานาชาติผู้จัดการประชุมควรกำหนดแนวทางการเขียนบทความของการประชุมนั้นๆ (Author Guideline) โดยกำหนดให้มีส่วนที่ว่าด้วยการออกแบบการวิจัยเอาไว้ด้วย (4) แบบฟอร์มประเมินบทความของวารสารวิชาการหรือการประชุมวิชาการต่างๆ ควรกำหนดให้มีส่วนที่ว่าด้วยการออกแบบการวิจัยไว้ใช้ประเมินบทความด้วย (5) ผู้เชี่ยวชาญผู้อ่านเพื่อกลั่นกรองบทความของวารสารวิชาการ และการประชุมวิชาการต่างๆ ควรให้ความสำคัญกับการออกแบบการวิจัยในการประเมินบทความเพิ่มมากขึ้น (6) ควรมีการจัดฝึกอบรมให้นักวิจัยที่ทำการวิจัยอยู่ในปัจจุบันให้ตระหนักในความสำคัญของทุกส่วนและทุกประเภทของการวิจัย (7) ควรมีการศึกษาทำนองเดียวกันนี้ประเด็นอื่นๆ เช่น การทบทวนวรรณกรรม การควบคุมคุณภาพของงานวิจัย เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้ช่วยนักวิจัยทั้งสองท่านคือคุณนันทิศา ใจอินสม และคุณพรภาวิษฐ์วรรณ ณ อยู่ธยา ที่มีส่วนช่วยในการเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูลรวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้

เอกสารอ้างอิง

จำเนียร จวงตระกูล. (2550ก). *การวิจัยเชิงคุณภาพ: เขียนข้อเสนอโครงการวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกอย่างไรให้ได้รับอนุมัติ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเตอร์เนชันแนล.

_____. (2550ข). “การเรียนการสอนการวิจัยในหลักสูตรปริญญาเอกในมหาวิทยาลัยไทย” ใน จำเนียร จวงตระกูล (2555). *เรียนปริญญาเอกอย่างไรให้สำเร็จตามเป้าหมาย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- _____. (2553). *การวิจัยเชิงคุณภาพ: เครื่องมือสร้างองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาประเทศ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเทอร์เน็ตออนไลน์.
- สมบูรณ์ สุริยวงศ์ และคณะ. (2552). *Educational Research and Statistics: วิจัยและสถิติทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2552). *การใช้สถิติในงานวิจัยอย่างถูกต้องและได้มาตรฐานสากล*. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- _____. (2554). *วิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: สามลดา. สุวิมล ติรภานันท์.
- (2550). *การประเมินโครงการ: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2551). *การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2555). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Andrews, M., Squire, C., & Tamboukou. (2013). *Doing narrative research*: Sage Publication.
- Babbie, E. (2008). *The Basics of Social Research* (4 ed.). Belmont, CA: Thomson Wadsworth.
- Cates, W. M. (1985). *A Practical Guide to Educational Research*. Englewood Cliffs, NJ.: Prentice-Hall, Inc.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches* (2 ed.). Thousand Oaks: Sage.
- _____. (2009). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches* (3 ed.). Los Angeles: SAGE.
- _____. (2013). *Qualitative Inquiry & Research Design: Choosing Among Five Approaches* (3 ed.). Thousand Oaks, California: SAGE.
- _____. (2014). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches* (4 ed.). Los Angeles: SAGE.
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2007). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. Thousand Oaks: Sage.

- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Giorgi, A. (Ed.). (1985). *Phenomenology and Psychological Research*. Pittsburgh, PA: Duquesne University Press.
- Glaser, B. G., & Strauss, A. L. (1967). *The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research*. Chicago, Illinois: Aldine.
- Guba, E. G. (1990). The Alternative Paradigm Dialog. In E. G. Guba (Ed.), *The Paradigm Dialog* (pp. 17-27). Newbury Park, California: Sage.
- Holsti, O. R. (1969). *Content Analysis for the Social Sciences and Humanities*. Reading: Addison-Wesley.
- James, E. A., Slater, T., & Bucknam, A. (2012). *Action Research for Business, Nonprofit, Public Administration: A Tool for Complex Times*. Los Angeles: SAGE Publications, Inc.
- Johnson, A. P. (2012). *A Short Guide to Action Research* (4 ed.). Boston: Pearson.
- Joungtrakul, J. (2009). *Industrial Democracy and Best Practice in Thailand*. Saarbrücken, Germany: LAP Lambert Academic Publishing AG & Co. KG.
- _____. (2016). Improving the Response Rate of Questionnaires in Conducting Quantitative Research. *AFBE Journal*, 9(2), 53-64.
- Joungtrakul, J., & Allen, B. M. (2012). Research Ethics: A Comparative Study of Qualitative Doctoral Dissertations Submitted to Universities in Thailand and the USA. *Science Journal of Business Management*, 2012, (2), 11.
- Joungtrakul, J., Sheehan, B., & Aticomswan, A. (2013). Qualitative Data Collection Tool: A New Approach to Developing an Interview Guide. *AFBE Journal*, 6(2), inpress.
- Joungtrakul, N. (2013). Thai Engineers Readiness to Cope with the Free Flow of Skilled Labour in the ASEAN Economic Community. *Human*

- Resource Development*, 4 (1), 6-21.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (2000). Participatory Action Research. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research* (2nd ed., pp. 567-605). Thousand Oaks, California: Sage.
- Kothari, C. R. (2004). *Research Methodology: Methods and Techniques* (2 ed.). New Delhi: New Age International (P) Limited, Publishers
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic Inquiry*. Beverly Hills: Sage.
- Marshall, C., & Rossman, G. B. (1999). *Designing Qualitative Research* (3rd ed.). Thousand Oaks, California: Sage.
- Mauthner, M., Birch, M., Jessop, J., & Miller, T. (Eds.). (2002). *Ethics in Qualitative Research*. London: SAGE Publications.
- Maykut, P., & Morehouse, R. (1994). *Beginning Qualitative Research: A Philosophic and Practical Guide*. London: The Falmer Press.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis* (2nd ed.). Thousand Oaks, California: Sage.
- Moustakas, C. (1994). *Phenomenological Research Methods*. Thousand Oaks: Sage.
- Muhr, T., & Friese, S. (2004). User's Manual for ATLAS. ti 5.0 (2nd ed.). Berlin: Scientific Software Development.
- Patton, M. Q. (1990). *Qualitative Evaluation and Research Methods* (2nd ed.). Newbury Park, California: Sage.
- Saldana, J. (2009). *The coding manual for qualitative researchers*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Shaw, I. F. (2003). Ethics in Qualitative Research and Evaluation. *Journal of Social Work*, 3(1), 9-29.
- Silverman, D. (2000). *Doing Qualitative Research: A Practical Handbook*. London: Sage.
- Stake, R. E. (1995). *The Art of Case Study Research*. Thousand Oaks: Sage.
- Strauss, A. , & Corbin, J. (1990). *Basics of Qualitative Research: Grounded*

- Theory Procedures and Techniques*. Newbury Park, California: Sage.
- Whiteley, A. (2002). Grounded Research: A Modified Grounded Theory for the Business Setting *Working Paper Series* 98/01. Perth, Aus: Curtin University of Technology, Graduate School of Business.
- Yamane, T. (1973). *Statistics an Introductory Analysis* (3 ed.). New York: Harper & Row Publishers.
- Yin, R. K. (1994). *Case Study Research: Design and Methods* (2 ed. Vol. 5). Thousand Oaks: Sage.